

Pynt op i miniputland

Verdens mindste juletræ

Smukke ting fra naturen forvandler sig til et fornemt juletræ i miniputland.

Find koglerne i naturen

Prøv at gå en tur ind i nåleskoven og se jer omkring. Der findes mange forskellige nåletræer, og de har alle forskellige slags kogler hængende på grenene. Koglerne falder ned, og i de danske skove er det oftest kogler fra douglas, lærk, rødæl, rødgran, sitka og skovfyr, som I kan finde i skovbunden.

Koglerne er en slags frugter, der gemmer på træets frø. Friske kogler er helt lukket sammen og beskytter de nøgne frø. Når kogler tørrer, åbner de sig, og frøene falder ud. Frøene har vinger, så de kan svæve væk fra træet med vinden.

Koglerne fra nordmannsgran og nobilisgran går i stykker, når de rammer jorden – så i stedet for en kogle ligger der kun store kogleskæl tilbage. Hvis I finder kogler fra lærk, kan I lave bittesmå juletræer eller andet sjovt. Lærken smider nålene om vinteren, og tit er det hele grene med kogler, som falder ned.

Koglemad

Kogler er føde for en masse dyr i skoven, lige fra små insekter til større pattedyr og fugle. Skovens forskellige musearter og egernet er nogle af dem, der med stor fornøjelse spiser koglernes olieholdige frø.

Oftentimes kan man se på koglerne, hvilke dyr der har spist dem. En kogle, hvor skællene er gnavet af helt inde ved basis, er typisk blevet spist af en af skovens mange mus. Musene har små fortænder, så de er nødt til at gnave sig igennem skællene helt inde ved frøet for at få fat på det.

Egernkogle og
musekogle

Egernets fortænder er større end musens, og den har kræfter nok til at flå skællene af koglen med sine tænder. Derfor sidder der stadig lidt af skællene fast på koglen, der er helt flosset.

Koglesamleri

I statsskovene må I gå uden for stierne, når I samler kogler, men i private skove må I kun samle det, I kan nå fra stien.

Andre kogler

Kogler findes hos nåletræer, og de beskytter de nøgne frø under skællene. Der findes andre træer, der har koglelignende frøstande, men som ikke har nøgne frø, eksempelvis elle- og tulipantræer.

Dyrespor

I kan læse mere om egern- og musekogler i en bog om dyrespor. For eksempel har Politiken lavet en, der hedder *Dyrespor i farver*.

Byg et juletræ

I kan lave nogle flotte minijuletræer af tørrede fyrrekogler og materialer, I finder i naturen. Begynd med at samle for eksempel fyrrekogler i skovbunden, og tag dem med hjem. Hvis de ikke allerede er åbne, kan I lægge dem til tørre på et stykke papir et tørt og varmt sted, f.eks. på en radiator. Så vil koglerne snart åbne sig, og I er klar til at lave jeres juletræ.

Prøv også at plante frøene i en lille urtepotte. Inden længe vil de spire, og der vokser nye træer frem.

I skal bruge:

- Flotte, hele og åbne fyrrekogler
- Limpistol
- Små ting fra naturen, sten og perler
- Lim

I kan også bruge:

- En tynd gren
- Mos
- Sav
- Bor
- Lidt tykkere ståltråd
- Ler
- Sølvpapir eller guldpapir

Prøv at lave andre miniput-ting, som I kan pynte op med til jul. En pind eller som her, en knivmusling med små lærkekogler limet på bliver hurtigt til den sødeste nissebåd. Nisserne på billedet er iført en klat rød maling som hue, og de bageste har fået agerntoppe på som hatte.

Sådan gør I:

I kan I lime små sneglehuse, sten og perler fast på eller under kogleskællene. Pynten kan være små tørrede bær, sten eller skaller, I finder i naturen. Til sidst kan I pynte træet med en flot stjerne: Klip to ens stjerner ud i guldpapir eller sølvpapir og lim dem sammen med bagsiden mod hinanden. Lim stjernen fast til det øverste kogleskæl. I kan også pynte toppen med skaller eller andet, I finder.

Prøv at lægge mos mellem kogleskællene og pres det godt fast. Så bliver jeres juletræ fint grønt. Drys eventuelt med glimmer, hvis I synes, at træet skal glitre.

Hvis kogletræet ikke kan stå af sig selv,

kan I save lidt af bunden, eller der kan bores et hul i bunden og en tynd gren limes fast. Stammen kan sættes i en lille klump ler, der dækkes med mos. I kan også sno lidt tykkere ståltråd fast omkring den nederste række kogleskæl, og stikke ståltråden i leret eller hænge træet op i tynd tråd.

Husk på turen:

Det er vigtigt at have varmt tøj på, når I tager på tur i skoven. Husk en kurv eller en pose til at opbevare koglerne i. Tag kopper og en termokande med varm te eller kakao med – det er dejligt at have noget at varme sig på, mens I samler.

Find koglerne i skovbunden og læg dem til tørre hjemme, hvis de ikke har åbnet sig.